

Osvědčená cesta k usídlení čmeláčí královny

Při naší snaze o slibné čmeláčí usídlení musíme dbát několika málo zásad:

1. Snahu o ulovení čmeláka soustředíme na jedince, u kterého je zřejmé, že hledá hnízdiště, přičemž často při svém hledání vyhledává prosluněné svahy k lesu nebo k louce, nebo poblíž polních a lesních cest. Nezřídka zbloudí i do některé z našich zahrádek, kde pak hledá podél živého plotu nebo kolem skalky. Také za dne, kdy se počasí zvrtné a ochladí, je možno často zahlédnout čmeláčí královnu hledající vhodné hnízdiště. Takovéto dny nepřehlédžeme, když naděje na usídlení čmeláka je vyšší nežli za teplého prosluněného dne.
2. Nejšetnější metoda odchytu slídící čmeláčí královny je do dlaní. Přitom až do okamžiku, kdy čmelák překročí k bližšímu prozkoumání slibného místa, udržujeme od čmeláka odstup (nejlépe alespoň 2 m), neboť pokud čmelák není prioritně upoután slibností hnízdiště, je současně i ostražitý a bezproblémově zjišťuje zvýšenou koncentraci CO₂ a teplotu z našeho dechu, což jej často přiměje kvapem opustit lokalitu.
3. Jestliže čmelák přistoupí k bližšímu prozkoumání přízemních podmínek, opatrně se k němu přiblížíme a zvolna nad místem, které čmelák prozkoumává, připravíme dlaně k odchytu. Přitom musí být naše pohyby pomalé a opatrné, pouze zaměřené na stejně opatrné odchycení čmeláka zklamaného svým průzkumem.
4. I v případě, že čmelák našemu opatrnému pokusu o odchycení unikne, zbývá stále ještě naděje na další pokus, neboť čmelák ve svém slídění po hnízdišti po jemném vyrušení nezřídka pokračuje o pár metrů dále, zatímco po rychlém a zpravidla neúspěšném pokusu o odchyt čmeláka jej už za pár vteřin nevidíme. Čmelák, který není dostatečně zaměřen na zdánlivě slibné hnízdiště a dosud má výhled do okolí, reaguje na seberychlejší pokus o odchycení bleskově. Úvahu, že bychom mohli překonat jeho schopnost reakce, můžeme zapomenout, čmelák je prostě rychlejší. Proto se čmeláky jednáme pomalu a opatrně, jak si ostatně tito pomocníci, kteří obohacují naše prostředí, zaslouží.
5. Podaří-li se nám opatrný a šetrný odchyt, je nejlépe přepravit čmeláka z dlaní do krabičky od sirek. K tomu opatrně čmeláka donutíme z obou dlaní do sevření jen jedné (v mém případě, protože jsem pravák, levé) dlaně. Pak druhou rukou vyjmeme z kapsy krabičku od sirek, povysuneme její otvor do třetiny a přiložíme pootevřenou krabičku otvorem k palci a kořenu ukazováčku ruky, kde je uvězněna čmeláčí královna. Není na škodu přitisknout při tomto úkonu ruku s krabičkou a čmelákem k plexus solaris tak, aby bylo zamezeno vniku světla z okolí. Čmeláčí královna se pak bez odmlouvání přesune do krabičky, kterou opatrně uzavřeme a jsme tak schopni transportovat čmeláka k naší připravené budce, aniž by musel čelit potu z našich dlaní. Krabička od sirek se v tomto ohledu jeví jako mimořádně pomocná.
6. Náš pokus o usídlení čmeláčí královny následně pokračuje tak, že po otevření cesty z krabičky do budky a po zvukovém posouzení úspěchu (zvuky podrážděné královny mizí v nitru budky) ponecháme otvor budky zhruba po jednu minutu temně zablokovaný, aby královna měla čas zvážit případný zájem o nabízené hnízdiště a nebyla předčasně vylákána k úniku vnikajícím světlem. Pokud královna v budce zůstane déle nežli 10 min., máme jistou naději, že by se jí nabídnuté hnízdiště mohlo zalíbit.
7. Zda má čmeláčí královna předběžný a nezávazný zájem o usídlení, je možno usuzovat z jejího počínání při prvním opouštění budky: jestliže se před budkou obrátí k otvoru budky a prozkoumá jej, jestliže následně zvolna vzlétne čelem k otvoru budky a jestliže následně provede četné letové průzkumy okolí budky a její lokality, je možno těšit se na návrat, který ale může trvat i několik hodin, nezřídka i několik dnů.